

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^Η - ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ : ΘΕΤΙΚΟΣ, ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ, ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

Παραθετικά είναι ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ μονολεκτικός τύπος	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ περιφραστικός τύπος	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ <u>Σχετικός</u> περιφραστικός ή μονολεκτικός τύπος	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ <u>Απόλυτος</u> περιφραστικός ή μονολεκτικός τύπος
ανθεκτικός , -ή, -ό	ανθεκτικότερος	πιο ανθεκτικός	ο πιο ανθεκτικός ή : ο ανθεκτικότερος	πολύ (πολύ) ανθεκτικός ή : ανθεκτικότατος
ευρύς, -εία, -ύ	ευρύτερος	πιο ευρύς	Ο πιο ευρύς ή : ο ευρύτερος	πολύ (πολύ) ευρύς ή : ευρύτατος
αναιδής, - ής, -ές	αναιδέστερος	πιο αναιδής	Ο πιο αναιδής ή : ο αναιδέστερος	πολύ (πολύ)αναιδής ή: αναιδέστατος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Σχηματίζονται πάντοτε περιφραστικά :

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
χαρούμενος	πιο χαρούμενος	πολύ χαρούμενος (απόλυτο) ή : ο πιο χαρούμενος (σχετικό)

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
ψηλά	ψηλότερα, πιο ψηλά	ψηλότατα, πολύ ψηλά
πλατιά	πλατύτερα, πιο πλατιά	πλατύτατα, πολύ πλατιά
συνεπώς	συνεπέστερα, πιο συνεπώς	συνεπέστατα, πολύ συνεπώς

Δεν έχουν παραθετικά τα επίθετα που δηλώνουν :

- α. ύλη : χρυσός, ξύλινος
- β. καταγωγή ή συγγένεια : ρεθυμνιώτικος , αδελφικός
- γ. τόπο, χρόνο : γήινος, αυριανός
- δ. κατάσταση που δεν αλλάζει : ολόκληρος, θνητός

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Σχηματίζουν τα μονολεκτικά παραθετικά τους από διαφορετικό θέμα σε σχέση με το αρχικό ή διαφορετικά σε σχέση με τα άλλα επίθετα :

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
απλός	απλούστερος , πιο απλός	απλούστατος, πολύ απλός ο απλούστερος ,ο πιο απλός
γέρος	γεροντότερος, πιο γέρος	πολύ γέρος ο γεροντότερος, ο πιο γέρος
κακός	χειρότερος , πιο κακός	χειρίστος, κάκιστος, πολύ κακός ο χειρότερος , ο πιο κακός
καλός	καλύτερος, πιο καλός	άριστος, κάλλιστος, πολύ καλός ο καλύτερος, ο πιο καλός
λίγος	λιγότερος, πιο λίγος	ελάχιστος, πολύ λίγος ο λιγότερος, ο πιο λίγος
μικρός	μικρότερος, πιο μικρός	ελάχιστος, πολύ μικρός ο μικρότερος, ο πιο μικρός
μεγάλος	μεγαλύτερος, πιο μεγάλος	μέγιστος, πολύ μεγάλος ο μεγαλύτερος, ο πιο μεγάλος
πολύς	περισσότερος, πιο πολύς (και σπαν. πιώτερος)	πλείστος, πάρα πολύς ο περισσότερος, ο πιο πολύς
κοντός	κοντότερος /ύτερος	κοντότατος, πολύ κοντός ο κοντότερος /ύτερος, ο πιο κοντός
πρώτος	πρωτύτερος	πρώτιστος , ο πρωτύτερος

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

(άνω)	ανώτερος	ανώτατος
(κάτω)	κατώτερος	κατώτατος
(υπέρ)	υπέρτερος	υπέρτατος
(άπω)	απώτερος	απώτατος
(ένδον)	ενδότερος	ενδότατος
(υπέρ)	υπέρτερος	υπέρτατος
(έσω)	εσώτερος	εσώτατος

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
πολύ	περισσότερο	πάρα πολύ
λίγο	λιγότερο	ελάχιστα, πολύ λίγο
νωρίς	νωρίτερα	-
ύστερα	υστερότερα	-
-	αρχύτερα	-
γρήγορα	γρηγορότερα	το γρηγορότερο
(ταχέως)	ταχύτερα	τάχιστα, το ταχύτερο
πρώτα	πρωτύτερα	-

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΥ ΣΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Κάποτε για το σχηματισμό του απόλυτου υπερθετικού χρησιμοποιούνται και οι εξής τρόποι:

1. Η επανάληψη του θετικού βαθμού : είναι ένα **παχύ – παχύ** κοριτσάκι
2. Η γενική πληθυντικού του ίδιου επιθέτου + θετικός βαθμός : είναι **των αδυνάτων αδύνατο** να περάσει τη χρονιά
3. τα σύνθετα επίθετα με α' συνθετικό τα εξής :
 - όλος : ολάνθιστος
 - υπέρ : υπέρκομψη
 - θεός : θεόστραβος
 - παν : πανάσχημος
 - κατά : κατακόκκινο
 - αριθμητικό : τετράπαχος

Βλ. και : Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α' Β' Γ' Γυμνασίου Χατζησαββίδη – Χατζησαββίδου , ΟΕΔΒ

Νεοελληνική Γραμματική του Μανώλη Τριανταφυλλίδη, ΟΕΔΒ

Συντακτικό της Νέας Ελληνικής , Α-Β-Γ- Γυμνασίου, ΟΕΔΒ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1 . Διορθώστε τα λάθη :

- α. Ακούστε τον, γιατί είναι πολύ εξαιρετικός δάσκαλος
- β. Θα μιλήσετε ποιο αργότερα, γιατί τώρα εργάζεται.
- γ. Υπάρχουν πολύ ποιο ικανότερα άτομα για προαγωγή.
- δ .Πιο νομίζετε ότι είναι το ποιο σημαντικό πράγμα απ’ όσα συζητήσαμε;
.....
- ε. Τριγυρνούσε για πολύ ώρα με το αυτοκίνητο , καθώς δεν έβρισκε χώρο στάθμευσης
- στ. Το διαδίκτυο αποτελεί ένα διεθνή μέσο ενημέρωσης, ψυχαγωγίας κι επικοινωνίας

2. Συμπληρώστε τα κενά :

- α. Αν κι εργάστηκε πολύ κι ευσυνείδητα στη ζωή του, ανταμείφθηκε
..... (λίγο)
- β. Αυτός είναι τρόπος από όλους για να λύσεις την άσκηση (απλός)
- γ. Η Ντίνα είναι μαθήτριά από τη Βάσω (ευφυής) .
- δ. Το δεύτερο δικαστήριο τον έκρινε σε σχέση με το πρώτο (επιεικώς) .

3. Να αντικαταστήσετε τους μονολεκτικούς με περιφραστικούς τύπους και αντίστροφα :

- α. Η επίδοσή σου στο διαγώνισμα ήταν πολύ καλή
→.....
- β. Προσπάθησε να μην είσαι ο πιο αναιδής στην τάξη .
→.....
- γ. Απαιτώ ν’ αναφερθείς πιο εκτενώς στο περιστατικό.
→.....
- δ. Είναι ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος του κόσμου μετά τη γέννηση του παιδιού του
→.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ- ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A. Αφού μελετήσετε τη σελ. 80 του βιβλίου σας, να βρείτε τον α' και β' όρο της σύγκρισης και να υπογραμμίσετε το συγκριτικό επίθετο ή επίρρημα στις επόμενες προτάσεις :

1. Είναι προτιμότερο να μείνουμε σπίτι, παρά να δούμε αυτή την ανούσια ταινία.
.....
2. Η θέα απ' το μπαλκόνι μου είναι πιο εντυπωσιακή από της βεράντας σου .
.....
3. Θα μου άρεσε να ταξιδεύαμε με αεροπλάνο παρά με τραίνο .
.....
4. Οι φίλοι σου είναι κοινωνικότεροι από σένα .
.....
5. Είναι πιο αποτελεσματικό να δουλεύεις οργανωμένα .
.....
6. Έχει τέτοια αλαζονεία, που πιστεύει ότι όλοι οι άλλοι είναι κατώτεροί της .
.....

B . Συμπληρώστε το συγκριτικό και το β' όρο της σύγκρισης:

1. Την απάντηση τη σκέφτηκα εγώ(πρώτα)
2. Η ζέστη σήμερα είναι (κακός)
3. Η Κατερίνα είναι (επιμελής)
4. να προλαβαίνεις (καλά)
5. Το σημερινό μάθημα είναι(εύληπτος)
6. Σήμερα δούλεψες(πολύ)
7. Είναι προτιμότερο να κοιμάσαι νωρίς

ΤΟ Β' ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ

Συμπληρώστε τον πίνακα :

Α' ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ	Β' ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ	ΣΥΝΘΕΤΟ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
α. λιγνίτης	ορύττω		
β. οκτώ	όροφος		
γ.		αγγειοδιασταλτικός	
δ.		φαρμακοποιός	
ε. έντομο	λέγω		
στ. α στερητ.	οδύνη		επίθετο
ζ. μέση	καλοκαίρι		επίρρημα
η.		ραδιούργος	